

BØRNEHUSET GIRAFFEN

Robusthed

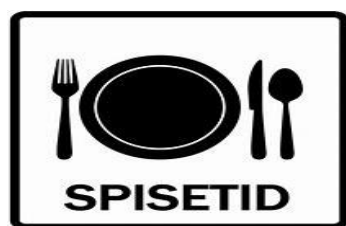
Behovsudsættelse

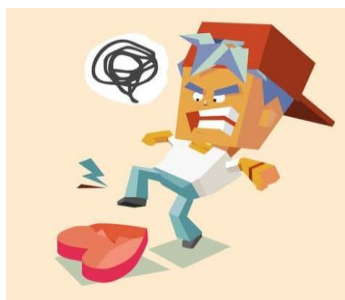
Nysgerrighed

Vedholdenhed

Automatisering

Selvregulering/selvdisciplin

Gode omgangsformer

Læring foregår hele tiden. I familien, i daginstitutionen og dagplejen, i skolen og blandt kammeraterne. Forskning viser, at de kompetencer, som børn lærer tidligt, har stor betydning resten af livet. Grundlaget for en uddannelse lægges altså helt fra barnets fødsel, hvor barnets grundlæggende behov skal dækkes, og forudsætningerne for læring skal stimuleres.

Kerneopgaven for læring i Hedensted Kommune er, at alle børn og unge bliver klar til uddannelse og job.

I Hedensted Kommune vil vi stå på tæer for, at vores børn og unge opnår mest mulig LÆRING.

Det vil vi gøre ved at styrke udviklingen af syv kompetencer, som alle er meget vigtige for at opnå læring.

I Børnehuset Giraffen arbejder vi med Klar til læring i vores daglige pædagogiske arbejde i vuggestuen og børnehaven

Du/I er nu inviteret til en samtale efter dit barn er startet i børnehaven, som vil tage udgangspunkt i Klar til læring.

Klar til læring bygger på 7 kompetencer, som alle er meget vigtige for at opnå læring.

De 7 kompetencer er:

1. **Robusthed**
2. **Behovsudsættelse**
3. **Nysgerrighed**
4. **Vedholdenhed**
5. **Automatisering**
6. **Selvregulering/selvdisciplin**
7. **Gode omgangsformer**

I denne folder kan du/I læse om, hvad der forventes af et barn på 0-2 år, og hvordan I som forældre kan arbejde med de 7 kompetencer i hjemmet.

Til samtalen vil vi bl.a. snakke om, hvordan I oplever jeres barn, og hvordan vi oplever jeres barn i forhold til de 7 kompetencer.

Folderen er ikke en tjekliste – da børns udvikling ikke er ens, men se folderen som en inspiration til noget du/I kan arbejde med hjemme.

Læs mere på hjemmesiden: www.klartillæring.dk

Robusthed

Robusthed hos det spæde og lille barn opstår, når det bliver mødt af rolige robuste voksne, som kan håndtere barnets følelser, trøste og guide, så barnet lærer at verden er et trygt sted, og at der er hjælp at hente, når noget er svært.

Barnet skal kunne tåle udfordringer på forskellige niveauer. At man tåler egne og andres følelser. Børn skal i opvæksten møde forskellighed, så de er rustet til at begå sig i en kompleks verden. Barnet skal lære at håndtere modgang og problemer, og på den måde kan energien bruges til læring af nye kompetencer. Robusthed trænes i et trygt fællesskab ved at udholde/klare små frustrationer, som det lille barn gradvis og naturligt støder på. Modstandskraft og styrke opnås således, når barnet møder passende små udfordringer.

Spædbarn 0-4 måneder

Baby 4-11 måneder

Barn 12 måneder -

Når barnet er 0-6 måneder er robusthed bl.a.:

- At barnet virker tryk, og kan trøstes af få kendte voksne
- At barnet kan ligge på maven, når det er vågent

Som forældre er det vigtigt du arbejder med:

- At opmuntre og motivere dit barn når det ligger på maven, ved at du selv ligger nede på gulvet, så du er et spejl for dit barn. Så dit barn lærer at holde ud.
- At du snakker med dit barn, så du hele tiden sætter ord på det du gør, f.eks, skifter barnet, putter barnet i tøj, lægger det på legetæppet. Dit barn kan gennem dit sprog, toneleje og ansigtsmimik høre, at alle de situationer dit barn er i, er trygge.

Når barnet er 0-36 måneder er robusthed også:

- At dit barn nu tåler, og trives i fremmede omgivelser, når der er kendte voksne til stede
- At dit barn kan klare små og passende ændringer og udfordringer i hverdagen; f.eks ny kost, at skulle have børstet tænder, at tåle et nej, gøre små ting selv, vente lidt, nye mennesker i omgivelserne osv.
- At du ikke gør tingene for dit barn, men sammen med dit barn, så det tåler frustration, hvor mor og far opmuntrer undervejs
- At du giver dit barn lov til at fordybe sig i legen, uden at blive afbrudt
- At du vænner dit barn til forskellige voksne
- At dit barn accepterer forskellighed, ved at du lader dit barn møde forskellige voksne
- At dit barn accepterer forskellige regler/voksne/adfærdsformer osv.
- At lærer dit barn, at regler også gælder for dit barn, så minimer særregler. Dit barn er en del af et fællesskab
- Stil krav i forhold til dit barns alder og udvikling, ved at give dit barn lov til at prøve til, velvidende at det tager tid. Øvelse gør mester
- At du lader dit barn spise selv, så det lærer at bruge et bestik, og ikke kun en ske
- At du har forældrerobusthed – du skal selv kunne finde tryghed i og tillid til de voksne, dit barn omgiver sig med. Ellers gør du det svært for dit barn. Så det at sige farvel – vi ses, er en naturlig ting. Når du har sagt farvel, så går du. Til sidst kan dit barn selv
- At du siger det du mener og står fast på det, så du er en tydelig forældre

Behovsudsættelse

Det 0-2 årige barn er naturligt styret af sine behov. Når barnet bliver mødt og får opfyldt sine grundlæggende behov som f.eks. kontakt, omsorg, mad, søvn og stimulation bedst muligt, bliver det gradvis i stand til at begynde at udsætte sine behov lidt, f.eks. vente på at maden kommer på bordet. Det spæde barns grundlæggende behov skal opfyldes, da det er forudsætningen for, at det udvikler sig sundt og godt. Der er vigtigt at forældre sætter ord på barnets ønsker/følelser, så barnet føler sig mødt. At kunne udsætte behov udvikles op gennem barndommen. At kunne udsætte egne behov er nødvendigt, for at kunne være i en læringsituation og indgå i en social relation. Læring skal forstås bredt, som noget der foregår hele tiden.

Når barnets er 0-1 år er behovsudsættelse eksempler til forældre.....

Ved 3-4 måneder, mens dit barn endnu er et spædbarn, skal man i overgangen til egentlig behovsudsættelse bruge sin stemme til at give omsorg med. F.eks. sige: "mor har hørt dig – mor er på vej". Barnet behøver således ikke, at sidde hos én, eller blive båret på hele tiden.

Ved 6-8 måneder. Barnet guides til at falde i søvn selv, ved hjælp af ro og genkendelighed via ritualer, selvom barnets umiddelbare behov er at sove ved mor og far.

Ved at gøre ovenstående, gør du det som forældre meget lettere for barnet, at blive passet af andre. Barnet har via rutiner hjemmefra lært at sove selv, finde ro og tryghed, uden at barnevognen skal køres eller vugges.

Eksempler til forældre når barnet er 1-2 år.....

- Dit barn kan begynde at behovsudsætte, når barnet f.eks starter i et pasningstilbud, eller får små søskende
- Dit barn kan fra 1 ½ år begynde at acceptere et nej

- Når dit barn leger på gulvet og gerne vil have forældrenes opmærksomhed, er det fint at sige. "Jeg kan høre, at du gerne vil have mig med, men jeg tømmer lige opvaskemaskinen færdig"
- Det er vigtigt at, du som forældre viser ro og tålmodighed, så det er det der præger dit barn, hvor du prøver ikke at lade dig stresse af dit barns gråd.

Nysgerrighed

Nysgerrigheden er noget iboende i barnet og skal hele vejen igennem opvæksten stimuleres. Nysgerrigheden er vigtig for at kunne fordybe sig. Jo mere nysgerrig man er over længere tid, des mere kan man fordybe sig. Giv dit spædbarn god mulighed for og tilpas stimulation, så det lige fra fødslen kan bruge sine sanser.

Ørene lytter, øjnene studerer og søger kontakt og samspil. Hænder og munden undersøger og danner indtryk.

Det sunde naturlige barn vil undersøge alt hvad det møder, og skal vedvarende stimuleres inden for nærmeste udviklingszone. F.eks. via kontakt, dialog, rim, remser, sang, studere små bøger, naturen m.v.

Når barnet er 0 -2 år.....

Er det vigtigt at voksne følger barnets blik, så man er opmærksom på, hvad det er der interesserer barnet.

- Vis fælles opmærksomhed
- Fortæl barnet hvad det er barnet kigger på
- Lad barnet se, røre, lugte, undersøge og evt. lege med det. Eksempelvis en hårbørste, vaskeklud, blade, skoen eller forskelligt legetøj
- Lad barnet være selv på gulvet, så det kan undersøge de ting der er der

Eksempler til forældre.....

Ved gåtur, ophold udendørs, er det også vigtigt at være nærværende tilstede

- Snak om vinden som blæser
- Bilerne der kører..... de lyde der er
- Hvad der dufter af.....
- Er det koldt, varmt, fugtigt, skinnende solskin, overskyet....
- Lad barnet undersøge naturen, bruge de ting der er i den, i det område der er tæt på hjemmet.
- Mærk græsset, jorden, sand, grus m.m. med hænder og fødder

Ved indendørs ophold

- Tag barnet med i daglige gøremål og lade dem deltage, når de er nysgerrige
- Lad generelt dit barn deltage i dagligdagsgøremål og have tålmodighed/accept og tid til dette. Eksempelvis dække bord, lægge vasketøj sammen, tørre støv af, rydde op.....
- Være opmærksom på barnets egen interesse for nye ting. Lad dit barn prøve til, alt det det kan.

Når dit barn viser interesse for et emne, er det vigtigt at sætte sig ned og lytte, og spørge mere ind til interessen. For eksempel hvis der bages boller i køkkenet, er det alle sanser der skal i spil, når barnet viser interesse. Forklar hvad gæren gør, lad barnet røre ved dejen, smage på den osv.

Hvis der bliver slået græs, så lad dit barn gå med rundt, snakke om hvorfor græsset er blevet langt, hvor tingene kommer fra, og lade snakken udvikle sig efter hvor barnet ønsker, at den bevæger sig hen. Hvis de finder nogle sten på vejen, så sæt dig ned med dit barn og snak om formen, farven m.v. Dette kan også gøres med blade, grene m.m.

Nysgerrighed for søskendeforhold. Den lille søger gennem sin nysgerrighed at finde ud af, hvor grænserne går hos sine større søskende. Hvis jeg gør sådan og sådan, hvordan reagerer den store så? Nysgerrighed på de sociale relationer, hvor det er vigtigt som forældre, at gå og støtte og udvide disse kompetencer hos sit barn. Forklar den yngste hvorfor den store reagerer, som han/hun gør, når den yngste gør sådan og sådan. Vær med til at udvikle forholdene. Nej - er også et kærligt ord.

Vedholdenhed

Vedholdenhed og koncentration handler om at kunne fastholde opmærksomheden. Her kommer behovsudsættelsen og robustheden bl.a. ind. Når man koncentrerer sig, lukker man både indre og ydre påvirkninger ude. For at være vedholdende må barnet kunne tåle modgang og frustrationer. Dit barn spejler dig, og skal igen og igen opmuntres til at afprøve nye færdigheder og udfordringer, som at slå til legetøj .- samle det op- smide det ned – putte i – eksperimentere med. Dit barn skal arbejde med kroppen – trille – krybe – kravle – gå. Det kan det kun, hvis du lader dit barn være på gulvet. Dit barn tåler det sagtens, hvis du stimulerer og motiverer det til at komme over de forhindringer, det møder på vejen. Barnet skal aktiveres frem for at få løsninger serveret, eller blive taget op med det samme.

Vigtigt er, at det skal være sjovt, selv om det kan være frustrerende.

Eksempler til forældre 0-1 år

- Hjælp dit barn til at udholde at øve maveleje, når det bliver frustreret/ked af det. F.eks. fra 0-3 mdr. bruge ansigtet og stemmen til at opmuntre og motivere. Siden hen kan du sætte spejl foran og legetøj m.m.
- I perioden 4-6 måneder placerer du barnets legetøj i frustrationsafstand fra barnet, så barnet bliver udfordret til at nå legetøjet og rulle/trille. På den måde lærer barnet lige så stille at udholde den frustration, det er at lære noget nyt
- Ved 8-10 måneder lader du dit barn øve sig selv i at tage sutten, selv putte mad i munden, drikke af kop m.v.

Eksempler til forældre ved 1-2 år

- Fra 12-18 måneder: lad dit barn bygge med duplo klodser. Du skal guide dit barn igennem processen, når det er vanskeligt. Det er vigtigt at anerkende processen, at barnet øver sig i stedet for at fokusere på resultatet
- Fra 18-24 måneder – nogle kan før, lader du dit barn øve med gåvogn og dukkevogn. Når barnet bliver frustreret over at gåvogn/dukkevogn ikke kan komme videre, så skal du guide dit barn i, hvordan det kan komme videre, i stedet for at gøre det for dit barn. Sæt ord på; det er også svært, på den måde lærer barnet, at frustration kan ende i succes.

HUSK – ØVELSE GØR MESTER

DET ER SVÆRT, FORDI DET IKKE ER LÆRT ENDNU

Eksempler:

Forældre og barn sidder sammen og leger. Barnet fordyber sig i legen og forældrene forlader ubevidst legen til fordel for et praktisk gøremål med tanken om at, "barnet leger jo godt nu"

Ubevidst viser man nu barnet, at der er ok at stoppe legen, og vedholdenheden er brudt.

Vælg fra start om I leger sammen, eller dit barn leger selv, hvilket også er vigtigt.

Lad dit barn hjælpe med en lille del af tilberedning af maden, evt. skrælle gulerødder, grøntsager, pille æg m.m. Benævn handlingerne så dit barn får fornemmelse af, hvor langt i er i opgaven.

Nogle gange er det sådan, at der er noget der er et skal, som barnet ikke umiddelbart har lyst til. Lær dit barn, at noget er nødvendigt (du ved bedst som voksen) og derfor skal gøres, også selvom man ikke har lyst.

Toiletbesøg: opmuntre dit barn til at sidde på potte/toilet lidt længere ved evt. at synge eller læse en lille bog

Vask hænder sammen med dit barn, lad dit barn tage sæbe på hånden, gnutte/skrubbe, skylle og tørre.

Ved spisning: lad dit barn vente på at fade og skåle kommer rundt på bordet. Opmuntre til at smage på nye ting, tage et stykke frugt ad gangen, lave mange gentagelser, benævne alle handlinger, så barnet også her fornemmer hvor i er i processen.

Automatisering

Gennem træning – at øve sig – opnås automatisering. Når noget er automatiseret er det lært og dermed en færdighed. Jo mere et barn kommer i vanen med at øve og træne – og oplever succes med det – des mere energi og hjernekapacitet er der til ny læring. Det kan både handle om motorik og færdigheder i bredere forstand. Automatiseringer giver dit barn en tro på, at kunne noget selv. Dermed et godt selvværd.

Automatisering 0-2 år

- Det lille barn mestrer en færdighed, uden det kræver ret meget energi
- Automatisering kommer via stimulation/motivation og øvelse
- Barnet mestrer f.eks. at die hos sin mor og senere at kunne spise selv
- Sidde, krybe, kravle, holde balance, gå, løbe, hoppe
- Håndtere små ting

TALE:

lærer dit barn kun, hvis du taler meget med det, og benævner alle ting.

- En stol er ikke kun en stol, der er kontorstol, lænestol, skammel, højstol, taburet, spisestuestol m.m.
- En sofa er ikke kun en sofa, der er 2 personer, 3 personer, hjørnesofa, chaiselong m.m.....
- Frugt er ikke kun frugt, der er æbler, pærer, bananer.....
- Grøntsager er ikke kun grøntsager, der er porrer, broccoli, blomkål.....

Eksempler til forældre.....

Det er godt for dit barns udvikling, at øve sig i at ligge på maven hver dag, flere gange, fra det er spæd. Al motorisk udvikling starter fra maveleje

Lad dit barn øve sig på at kravle, gå, tage tøj af og på, og hjælpe med praktiske gøremål m.v.

Støt dit barn igennem kropssprog og det talte sprog, inden for dit barns nærmeste udviklingszone.

Hav tålmodighed, da det er igennem gentagelser (hvilket også hænger sammen med tid) at dit barn automatiserer sine handlinger. Du er som forældre den vigtigste i forhold til lærerprocesser, så støt op om de ting der øves i vuggestuen

Lad dit barn gå selv ind i vuggestuen, så snart det kan gå selv.

Lad dit barn bære egen lille rygsæk/taske, når de kommer og når de bliver hentet

Lad dit barn kravle op på egen højstol

Lad dit barn vaske hænder før og efter mad

Lad dit barn hjælpe med at tage bleen af, få ny på, tøj på, og selv tage sut og sovedyr med ud, når det skal sove

Lad dit barn selv lægge det på plads, efter det har sovet

Lær dit barn faste rutiner inden og under spising bl.a. ved at sige vær så god og tak for mad

Læg hele tiden mærke til, hvornår de barn er motiveret til at lære nyt, så det bliver selvhjulpen

Lad dit barn se på hvad du og andre børn gør, det lærer det rigtig meget ved.

Selvregulering/selvdisciplin

Når dit barn bliver fastholdt i at holde sig inden for nogle givne rammer og regler – daginstitutionens, skolen og hjemmets – vil det hen ad vejen forstå, at det hjælper dem i enhver læringssituation at blive inden for disse.

Det handler om at kunne forstå og regulere egne følelser.

Selvregulering er behovsoplevelse og behovsudsættelse.

Fra fødslen er et barn udstyret med meget begrænset evne til selvregulering. Evnen udvikles gennem nære relationer, som barnet indgår i.

Det kræver trygge rammer og **opdragelse**

De første leveår er betydningsfulde i forhold til udvikling af selvregulering. Her grundlægges "arkitekturen/skelettet", for den fremtidige udvikling

Eksempler til forældre.....

Barnet lærer at regulere sig selv ved:

- At være i tæt kropskontakt med dig som forældre
- Ved at opleve trygge og kendte rammer for, og som signalerer, hvad der skal ske. F.eks. når barnet skal sove. Ritualer kan f.eks. være at synge for barnet, sætte afslappende musik på eller læse en bog. Barnet kan finde ro og tryghed i, at få en sut, krammedyr eller sutteklud.
- Hjælpe barnet med at finde en døgnrytme, så der er forskel på nat og dag. F.eks. ved dæmpet belysning om natten, ingen underholdning/leg, bleskift kun efter behov.
- At forældre er nærværende sammen med deres barn, og kan glæde sig, trøste og beskytte barnet, for at hjælpe barnet til at få styr på egne følelser. Vis dit barn at du som den voksne tro på, at dit barn kan klare små frustrationer. F.eks. når det øver sig i at ligge på maven, øver sig i at kravle,

at det ikke altid er den samme forældre, der putter barnet. At det skal afleveres og passes af andre, og ikke er det eneste barn.

- At øve dit barn i regler og samspil med andre mennesker. Fx at vente på tur i alle daglige situationer
- At barnet oplever, at der er tydelige og kærlige rammer omkring det, og at det gradvist får mere plads til at udfolde sig indenfor disse rammer
- At barnet ikke kun bliver styret, men også gradvist lærer at styre sig selv i visse sammenhænge
- At barnet øver sig i at kontrollere sine følelser i pressede situationer. Fx at barnet ikke slår og bider, hvis barnet bliver sur
- At barnet bliver mødt med positive forventninger til, at det kan
- At barnet har mulighed for at lege med andre børn i trygge, kendte og mindre enheder
- At dit barn lærer at dele legetøj med andre
- At være en del af familien og det fælles måltid
- At barnet oplever at være en del af et familiefællesskab, hvor alle detager
- At øve barnet i at være sammen med andre voksne, som barnet føler sig tryk hos. Det kommer kun, når du lader andre voksne tage dit barn.
- At dit barn lærer at tolerere, at få et afslag – nej – i de forskellige situationer som de møder i dagligdagen. Husk det er dig, der bestemmer som voksen, og du står ved det.

- At øve sig i at blive siddende ved bordet, selvom man er færdig med at spise
- At lade dit barn opleve, at dets oplevelser og følelser bliver hørt, og at de voksne omkring støtter barnet i, hvordan det kan komme videre. Det er okay at være ked af det, bange, vred... og barnet må gerne græde
- At dit barn begynder at få en fornemmelse for, hvordan man agerer i en given situation. Fx at dit barn går på række og holder hinanden i hånden, når vi går tur. Vigtigt er derfor, at dit barn også lærer at holde dig i hånden, for det har du bestemt.

Gode omgangsformer

Gode omgangsformer og fornuftig og ordentlig kommunikation er grundlaget for alle fællesskaber og læringsituationer.

Det handler om respekt for hinanden – sådan helt grundlæggende. Der er andre end dit barn, og dit barn er en del af et forpligtet fællesskab.

Det kræve gode rollemodeller, hvilket er væsentligt, for at kunne udvikle denne evne.

Dit barn skal evne øjenkontakt, kunne smile, lære at være i kontakten, sige goddag, tak og farvel.

Eksempler til forældre.....

Det er vigtigt at atmosfæren i hjemmet er god, og f.eks. mor og far kommunikerer respektfuldt med hinanden, og andre.

Vær bevidst om den store værdi og det ansvar, der ligger i, at barnet afkoder og kopierer dig som forældre. Dit barn er det, det lærer at være, af dig.

Sid gerne og spis sammen med dit barn.

Lær dit barn at sige goddag, farvel, tak, må jeg bede om osv.

Tal roligt og pænt, det præger dit barn positivt og hjælper til, at det bliver et socialt lille væsen, som er rar at omgås.

Lær dit barn at sige goddag og farvel.

Vær imødekommende overfor andre børn og voksne.

Indgå i dialog med dit barn, og være nysgerrig på dit barn.

Sæt ord på dit barns handlinger.

Lær dit barn at læse hinandens udtryk.

Kropssproget er vigtigt, da det er det de små ser og læser. Dertil hører også tydelig ansigtsudtryk og mimik, ligesom dit tonefald har betydning.

EGNE NOTER: